

Sveriges Militära Kamrat

De flesta av TIFF läsare har någon relation med en eller flera militära kamratföreningar antingen som direkt medlem eller genom vänner och kamrater som är medlemmar i en sådan. Det finns ett hundratal

kamratföreningar med försvarsanknytning och huvuddelen är anslutna till riksförbundet SMKR. Här följer en kort beskrivning av SMKR organisation, roll och kontaktpgifter.

Text och foto: SMKR Kansli/Jan-Olof Johansson

Bakgrund. Den första ännu verk-samma militära kamratföreningen i Sverige bildades i december 1899. Det var Kamratföreningen vapenbröderna knuten till Vaxholms kustartilleriregemente, KA 1. Som ett litet kuriosum kan nämnas att vapenslaget kustartilleriet bildades först tre år senare 1902. Det dröjde ända till första världskrigets utbrott 1914 innan nästa kamratförening, Älvsborgs krigareförening, som den ursprungligen hette, såg dagens ljus. Däremot var det inte andra världskriget som innebar starten för huvuddelen av dagens kamratföreningar. Dessa bildades efter hand åren 1925 till 1939 under intryck av nedrustningen fram till 1936. Det sades ju som bekant efter första världskriget att det inte skulle bli något mer världskrig.

Man skulle kunna säga att den militära kamratföreningsrörelsen i Sverige fick sitt första uppsving som en protest mot nedrustningen. Det skall dock kraftigt betonas att kamratföreningsrörelsen var och alltjämt är strikt opolitisk. Flera av de nya föreningar, som började sin verksamhet efter 1927, bildades av befäl vid de regementen som drogs in med 1925 års försvarsbeslut. Några av dessa är alltjämt verk-samma, t ex Föreningen Smålands husarer. Men även vid många av de regementen som levde vidare, skapades kamratföreningar. Den största kamratföreningen då liksom nu är den 1935 instiftade Flottans Män, som tillika är vår enda vapenslagsförening, och även ett riksförbund inom riksförbundet SMKR.

Beredskapen under andra världskriget medförde naturligt nog, att ytterligare kamratföreningar bildades. Men framförallt skedde en betydande ökning av antalet medlemmar i föreningarna. Grunden för detta var givetvis de många och långa inkallelseperioderna med tjänstgöring på avlägsna platser långt från hemorten. Under denna tid tillkom bl a de första föreningarna inom flygvapnet. De starka vänskapsband som knöts under denna tid har bestått genom åren även om nu leden glesnar alltmer.

Riksförbundet bildas

Redan under 1930-talet, när antalet föreningar ökade starkt, började man diskutera behovet av en eventuell riksorganisation. Även om kamratföreningsrörelsen var opolitisk ville man dock kunna göra sin stämma hörd. Framför allt ville man kunna delta i olika manifestationer

som t ex svenska flaggans dag och den särskilda årliga vårparaden i Stockholm som inleddes 1939. Ett förslag presenterades redan 1934. Det kom från Fälttelegrafisternas kamratförening, nu Signaltruppernas kamratförening, där man föreslog ett centralråd. Det vann emellertid inte odelat gillande och verksamheten fortsatte att baseras på frivillig samverkan från fall till fall.

Det blev det nordiska samarbetet som slutligen ledde fram till den nuvarande riksorganisationens bildande. Det skulle dock komma att dröja åtskilliga år innan ett formellt förbund etablerades. 1950 bildades De svenska militära kamratföreningarnas samarbetskommitté. Huvuduppgiften för kommittén var att samordna det svenska deltagandet i de nordiska kamratföreningsmötena som inleddes redan 1946 med ett möte i Köpenhamn. Denna uppgift består ännu i dag. Efter några

Nordiska möten genomförs vartannat år. Här en bild från mötet i Oslo år 2011 där offer från andra världskriget hedras i en ceremoni.

föreningars Riksförbund

SMKR organiserar kamratföreningarnas medverkan i den årliga veterandagen. Här bilder från veterandagsfirandet på Gärdet i Stockholm 2013.

smärre namnförändringar under åren fastställdes namnet 1992 till Sveriges militära kamratföreningars riksförbund (SMKR).

Riksförbundets uppgifter fram tills idag har, förutom att samordna de nordiska mötena, varit att bevaka framför allt försvarsfrågornas utveckling inte minst på traditionsområdet samt verkar för att sprida försvarsupplysning och vidmakthålla försvarsviljan. Därutöver har förbundet utgjort och utgör allt jämt länken mellan landets kamratföreningar och Försvarsmaktens högkvarter.

Kamratföreningar och veteranstöd

I dag finns kamratföreningsrörelsen spridd över hela landet, från Kiruna i norr till Ystad i söder. Ett 70-tal föreningar ingår i förbundet och är mer eller mindre aktiva inom traditionsvård, försvarsupplysning, museiverksamhet, social samvaro etc. Flera föreningar engagerar sig i förbandens ceremoniella verksamhet, t ex försvarsdagar. I varje förening finns någon eller några av de kamrater som har tjänstgjort i utlandsstyrkorna alltsedan insatserna i Kongo för dryga 50 år sedan och fram tills idag.

I samband med den veteranutredning som gjordes 2008 med påföljande lag, har stödet till veteraner och anhöriga ökat markant. Sedan tidigare har Svenska soldathems-

Mötet år 2013 genomfördes i Finland där Karelska brigaden var värd. Här en bild från deras fina materielförevisning. Här ser vi en sambandsversion av Patrias beprövade pansarterrängbil. Som bekant har det svenska försvaret också ett antal sådana fordon som gjort bra ifrån sig i internationell tjänst.

förbundet, Invidzonen och Sveriges veteranförbund fredsbaskrarna varit engagerade i stödet till våra utlandsveteraner. Nu är den fjärde pusselbiten på väg att falla på plats – nämligen landets kamratföreningar som lokalt, på de flesta större orter där det finns eller har funnits förband, förbereder sig på att kunna dra sitt strå till stacken genom att bl a lämna praktiskt stöd till veteraner och deras anhöriga.

Under innevarande år informeras kamratföreningarna om veteran- och anhörigstödet. Efterhand som kamratföreningarna delger sina möjligheter att på olika sätt engagera sig i veteran- och anhörigstödet kommer detta att framgå på SMKR:s hemsida www.smkr.se.

Sveriges militära kamratföreningars riksförbund (SMKR) har

tecknat en överenskommelse med Försvarsmakten (FM), om att kamratföreningarna inom SMKR ska samarbeta med FM och övriga ideella organisationer på orten för att stödja veteraner och anhöriga. Veteraner är enligt FM:s definition nuvarande eller tidigare anställda inom FM.

Överenskommelsen handlar om stöd till de veteraner som tjänstgör eller har tjänstgjort i internationella insatser och deras anhöriga. Överenskommelsen gäller alltså inte dem som enbart gjort sin värnplikts-tjänstgöring men för kamratföreningarna har detta ingen betydelse. Överenskommelser kan också tänkas gälla för den personal som, utan att ha tjänstgjort utomlands, ändå är eller har varit utsatta för påfrestningar under sin tid i FM. ■

SMKR

Många har frågor om de olika kamratföreningarna och riksförbundet SMKR. Använd SMKR hemsida www.smkr.se eller ta direkt kontakt med:

SMKR kansli

Teatergatan 3, 111 48 Stockholm
Tel: 08-6118540

E-post: smkr@telia.com

För stöd och svar på dina frågor!